

OGLAŠAJTE V
NAJBOLJŠEM
SLOVENSKEM
ČASOPISU V OHIU
★
Izvršujemo vsakovrstne
tiskovine

ENAKOPRAVNOST

EQUALITY

NEODVIŠEN DNEVNIK ZA SLOVENSKE DELAVCE V AMERIKI

ADVERTISE IN
THE BEST
SLOVENE NEWSPAPER
OF OHIO
★
Commercial Printing of
All Kinds

VOL. XXXIII.—LETO XXXIII.

CLEVELAND, OHIO, MONDAY (PONDELJEK), FEBRUARY 13, 1950

ŠTEVILKA (NUMBER) 30

NOVI GROBOVI

JOSIE CEDILNIK

V petek zvečer okrog 7. ure je naglo umrla za srčno hibo Josephine Cedilnik, rojena Hrovat, stara 45 let. Rojena je bila v Clevelandu.

Tu zapuša soproga Johna, ki vodi poznano trgovino Glenville Pet Shop na 10638 St. Clair Ave., sina Norman, ki pohaža Ohio state univerzo, hčerko June, ki je uposlena kot "hostess" pri letalski družbi, očeta Johna, brata Johna in dve sestre, Mrs. Alice Meglich in Mrs. Rose Pizmoth. Pogreb se je vršil danes zjutraj ob 10:30 uri v Wm. Abel & Sons pogrebne-ga zavoda na 15333 Euclid Ave.

RUDOLPH KASTELIC

Danes zjutraj je preminil Rudolph Kastelic iz 744 E. 236 St. Pogreb oskrbuje August F. Svetek pogrebni zavod. Podrobnosti bomo poročali jutri.

Domače vesti

V bolnišnici

V Marine bolnišnici na Fairhill Rd. se nahaja Frank Marolt iz 885 Alhambra Ave. Prijatelj ga lahko obiščejo v ponedeljek, sredo, petek in nedeljo od 2. do 3. ure popoldne in v torek, četrtek in soboto od 7. do 8. ure zvečer. Želimo mu čimprejše okrevanje!

Na oddih

Mr. in Mrs. Math Beros, ki vodita Beros Studio na 6116 St. Clair Ave., se v nedeljo podata na potovanje v New Orleans, kjer bosta obiskala bratrance Mr. Berosa, s katerim se nista videla že nad 30 let. Od tam se bosta podala v St. Petersburg in Fort Lauderdale, Fla. Studio bosta zopet otvorila 1. aprila. Srečna pot in srečen povratek!

Zaroka

Mr. in Mrs. Anthony Mahnar iz 1001 E. 74 St. naznanjata, da sta se zaročila njihji hčerka Leona in Mr. Thomas Jurčina ml., sin Mr. in Mrs. Thomas Jurčina iz 1157 E. 63 St. Zaročenec pohaža Case Institute of Technology. Bilo srečno!

Podr. št. 106 Sansa

Nocoj ob osmih se vrši seja podr. št. 106 SANSa v Slov. društvenem domu na Recher Ave. Društveni zastopniki in člani so prošeni, da se udeležijo.

OBRAVNAVA PROTI

AMERISKEMU TRGOVCU

BUDIMPEŠTA, 11. feb.—Mađarska vlada je odredila, da se 17. februarja začne z obravnavo proti ameriskemu trgovcu Robertu Vogelerju, upravniku International Telephone & Telegraph Co. za vzhodno Evropo, ki je bil aretiran 18. novembra, ker se je baže ukvarjal z vohunštvom.

Poleg Vogelerja bodo na zahtojno klop prišli tudi njegov angleški pomočnik in petorica Mađarov, med njimi neki katoliški duhovnik in neka bivša grofica, ki je bila uposlena v Budimpešti kot natakarka.

Angleški znanstvenik priznal, da je Sovjetski zvezi izročal podatke o ameriški A-energiji

LONDON, 10. feb.—Pred polno dvorano sodnije na Bow Streetu je danes bila prečitana izjava vodilnega angleškega znanstvenika dr. Klaus Fuchsa, ki je priznal, da je izročal sovjetskemu agentom zaupne podatke o atomskih raziskovanjih v Zedinjenih državah in v Angliji.

Izjava dr. Fuchsa kaže ni bila čitana v celoti, ker se v njej nahajajo tudi tajna priznanja. Izredno nadarjeni angleški znanstvenik je sicer priznal, da je enkrat dobil \$400 za podatke, toda rekel je, da jih ni vzel kot plačo, pač pa kot izraz vdčnosti stvari komunizma in Sovjetski zvezi. Soglasno z izjavo se je dr. Fuchs zadržal čase razočaral. Kot pravi, je začel dvomiti v sovjetsko politiko.

Izjava se delno glasi:

"Imel sem polno zaupanje v Sovjetsko zvezo. Nisem se obotavljal glede podatkov, ki sem jih izročil.

"Verjel sem, da zapadno zavezniki preišlijo dovoljujejo, da bi se Nemčija in Sovjetska zveza borili, dokler ne bi obe izkpravili.

"Ko sem zvedel za cilje moje-ga dela v atomskih laboratorijih Harwella, sem odločil, da bom o tem obvestil Sovjetsko zvezo in upostavljal zveze z njo, ki so mi bili popolnoma nezna-ni, z izjemo, da bodo Rusom iz-ročili informacije.

"V povojni dobi sem začel dvomiti v rusko politiko. Kon-čno je prišlo do tega, da sem se zavedal, da ne odobravam mno-gne akcije ruske politike. Še ved-no sem verjel, da bo Rusija zgradila nov svet in da bom jaz imel v njem svoj delež. Moral sem odločiti, če lahko nadalju-jem z izročanjem informacij, ne da bi bil siguran, da delam prav. Odločil sem, da tega ne morem storiti. Nisem šel na en sestanek, ker sem bil bolan in odločil sem se, da ne bom šel niti na drugi.

"Nekaj mesecev pozneje sem bil vedno bolj prepričan, da moram zapustiti Harwell. Bil sem soočen z dejstvom, da obstajajo dokazi, da sem izročal skrivno-sti v New Yorku.

"Najprej sem zanikal obtožbe proti meni. Takrat mi je postalo jasno, da bom z zapuščanjem Harwella dal težek udarec Har-wellu in delu, ki sem ga ljubil in obenem tudi pustil sume proti prijateljem, ki sem jih vzljubil in ljudem, ki so mislili, da sem njihov prijatelj.

Angleški državni tožilec Christmas Humphreys je na sodnijskih začetnih zasliševanjih izjavil, da je dr. Fuchs, ki je po poreklu Nemec, priznal, da je izročal skrivnosti o angleških in ameriških atomskih razisko-vanjih že leta 1942.

Obravnava proti dr. Fuchsu, ki je star 38 let, bo začela 28. februarja. Če bo spoznan za kri-vega, ga čaka najvišja kazen 14 let zapor.

AMERISKA VOJAKA KUPČEVALA Z RUSI

DUNAJ, 11. feb.—Dve ameri-ška vojaka sta danes priznala, da sta sovjetskimi oblastem iz-ročila nekega avstrijskega dr-žavljanca, za katerega sta dobila \$250. Vojaka sta izjavila, da sta delala izključno za denar.

KITAJCI NAPADAJO JAPONSKEGA CESARJA

TOKIO, 9. februarja — Kitaj-ski komunisti so se danes pri-družili Sovjetski zvezi in zahte-vajo, da se japonskega cesarja Hirohita takoj aretirajo in ga po-stavi pred sodnijo kot vojnega zločinca. Kitajski časopisi so v celoti objavili sovjetsko noto Zedinjenim državam, s katero je zahtevano, da se Hirohita po-stavi na zatožno klop.

DRUŽBA KUPILA SURPLUSNI KROMPIR

WASHINGTON, 11. feb.—Publisher Industries Inc. je da-nes naznanila, da je od vlade ku-pile vočjo količino surplusnega krompirja, katerega rabi za iz-deľovanje alkohola. Uradniki po-ljedelskega oddelka pravijo, da je inkorporacija kupila okrog 6.000.000 bušjev surplusnega krompirja.

Ruski mladinski časopis obsoja atomsko orožja

MOSKVA, 9. feb. — Glasilo centralnega komiteja sovjetske mladinske organizacije (Kom-somol) "Smena" je danes na-padlo Američane, ki da preiš-ľeno zatirajo dejstva o prispev-kih sovjetskih znanstvenikov na polju atomske energije. V član-ku "Smena" je ostro obsojena uporaba atomske energije za vojaške namene, kakor je to bilo v zvezi z japonskimi mesti Hirošimo in Nagasaki.

"Ameriški atomščiki so iz-brali žene in otroke japonskih mest za svoje krvave in strašne poizkuse," pravi "Smena."

Dalje je v članku zagotovlje-no, da bo prišel dan, ko bo na-znanilo sovjetske agencije "Tass" od preteklega septem-bra glede uspehov sovjetskih znanstvenikov na polju atomske energije zaznamovano v zgo-do-vini kot dogodek, ki je "rešil ljudstva Evrope in Amerike od daljnega širjenja zaraze atom-skega ozračja."

"Zedinjene države niso mogle uporabiti atomsko energijo za miroljubne namene. Jalovi kapi-talizem ni bil dovolj močan, da bi gospodaril s to energijo. Za-to so zapečatili največji znan-stveni uspeh v luščino atomske bombe in spremenili atomsko energijo v sredstvo za uničenje miroljubnega ljudstva."

Sovjetski mladinski časopis trdi, da sta atomski bombi na Hirošimo in Nagasaki bili vr-ženi, ko je konec vojne že bil odločen vsled ofenzive sovjetske armade. V zvezi s tem poudar-ja, da je prav vsled tega bila izpostavljena "peščica medna-rodnih banditov," ki priprav-ljajo tretjo svetovno vojno.

"Nedvomno, prednost pri upo-rabi atomskih bomb proti miroljubnem prebivalstvu pripada Američanom. Nihče jim te pred-nosti ne more oporekati," za-gotavlja glasilo Komsomola.

Einstein pravi, da bi H-bomba uničila ves svet

Sloviti fizik opozarja, da je oboroževalna tekma zavzela histerični obseg

NEW YORK, 12. feb. — Sve-tovno znani fizik prof. Albert Einstein je danes opozoril, da bi hidrogenska bomba, če bi se jo razvilo, lahko uničila sleherni znak življenja na zemlji.

Einstein je pojasnil, da se življenje na zemlji lahko uniči potom radioaktivnega zastrup-ljenja zraka. Poudaril je, da za človeštvo ni druge rešitve, kot da velike sile slovesno zavržejo vsako nasilje.

Kar se tiče oboroževalne tek-me med Zedinjenimi državami in Sovjetsko zvezo, je sloviti znanstvenik izjavil, da je "po-gubna iluzija" in da je že za-vzela "histerični obseg."

Einstein je dalje izjavil, da se je vsled dejstva, da so Zedi-njene države prve izdelale atom-sko bombo, začelo gojiti iluzijo, da dežela lahko zagotovi var-nost potom vojaške premoči.

Opozoril je, da takšno "vojaško-tehnično" psihološko stališče ima neizogibne posledice. Vsako posamezno dejanje v zunanji politiki ravna izključno eno sa-mo stališče. Ta politika je vo-dila v ustanavljanje vojaških baz okrog sveta in oboroževa-nje ter ekonomsko jačanje po-tencialnih zaveznikov. Znotraj dežele pa je po zagotovitvi prof.

Einsteina povzročeno strašna-sko osredotočenje finančne mo-či v rokah vojaških voditeljev.

Prof. Einstein je opozoril, da se strašnem in totalnemu uni-čenju sveta lahko izogne le po-tom mirovnih potez, ki bi od-pravile medsebojni strah in ne-zaupanje.

ČIANGKAJSKOVA LETALA BOMBARDIRALA ŠANGHAJ

LAKE SUCCESS, 11. feb. — Ameriški Državni oddelek je po-slal kitajski nacionalistični vla-di na Formozo ostro protestno noto, ker so nacionalistična le-tala zadnji ponedeljek metala bombe na Šangaj. Veliko število prebivalcev je bilo ubitih.

Državni tajnik Dean Acheson je izjavil, da so nacionalistična letala premišljeno metala bombe na električno centralo v Šanga-ju, ki jo lastujejo Američani.

Proti brutalnim napadom na civilno prebivalstvo s strani le-tal diktatorja Čiangkajškega so protestirali tudi civilni in ver-ski voditelji 17 narodnosti. Pri-čakuje se, da bo od organizaci-je Združenih narodov zahteva-no, naj takšne napade v bodoče prepreči.

PORTUGALSKA POLICIJA PREGANJA KUMUNISTE

LIBON, 9. feb. — Portugal-ska policija je danes objavila komunikivne aktivnosti komu-nistov. Soglasno s poročilom je policija razkrila številne cen-tre agitacije in propagande v raznih delih dežele. Vsled zelo velike aktivnosti portugalskih komunistov so sledile množične aretacije.

V komunikiju je dalje ome-njeno, da je neki komunist Bes-sa Libeiro umrl v zaporu zara-di pljučnice, drugi, neki Jose Moreira, pa da je storil samo-mor. Ta pojasnila so bila poda-na v zvezi z govoricami, da po-lICIJA trpinči ujete komuniste in jih meče skozi okna zaporov, da bi se ubili.

Premogarji kljubujejo T-H zakonu; Trumanu in Lewisu so odgovorili, da brez kontrakta ne bodo šli na delo

AMERIKA POSODILA INDONEZIJ \$100.000.000

WASHINGTON, 11. feb. — Ameriška vlada je odobrila no-vim Zedinjenim državam Indone-zije posojilo v znesku \$100.000.000. Posojilo je bilo odobreno v soglasju z ameriško politiko za "pobijanje komunistične nevar-nosti," potom ekonomske obno-ve dežele. S tem denarjem bo In-donezija kupila v Zedinjenih dr-žavah razne industrijske stroje in opremo.

V AVSTRIJI ZAPIRAJO ZNANE KOMUNISTE

DUNAJ, 11. feb. — Dva ameri-nik avstrijske vlade je danes na-znanil, da je policija v teku zad-njih treh mesecev aretirala 40 "znanih sovjetskih in komuni-stičnih agentov."

Devica Marija z mečem v roki grozi komunistom

CIHOST, 9. feb. — V to ma-lo mesto, ki šteje 300 prebiva-ľcev, so prihrumeli številni bab-jevci Čehi in Slovaki, ko so se začele širiti poročila, da se je prikazala Marija in da se je v majhni cerkvi sv. Rešnje te-lo petkrat obrnilo proti ameri-ški okupacijski zoni Nemčije.

Češkoslovaške oblasti so za-dnji teden aretirale župnika Ci-hosta, ker je vzbudil prebiva-lstvo z dozdavnimi čudeži. Žup-nik je baje v cerkveni pridigi med ostalim rekel:

"On, ki se nahaja v kelihu, nam bo pomagal."

Ni prav izgovoril gornje be-sede, se je kelih obrnil proti za-padu.

V Cihost prihajajo ne samo romarji, ampak tudi Američani. O čudežnih prikazovanjih kro-žijo razne govorice. Soglasno z najnovejšimi govoricami se je neki bus poln komunistov usta-vil na nekem osamelem mestu v bližini Cihosta. Ko je voznik busa, ki je posebno vnet komu-nist, izstopil iz busa, je nebo zatemelo in pojavil se je stra-šen vihar. Kar naenkrat pa se je na zatemnelem nebu pojava-l Brezmadežna, ki je v roki dr-žala meč. Njen glas je bil jase-n in mil, ko je zagrozila komu-nistom:

"Vi ste pozabili svojega Bo-ga in boste kmalu kaznovani." Čez nekaj trenutkov se je vi-har polegel, oblaki so se razšli, voznik troka pa je nezavesten ležal na tleh. Soglasno s poro-čilom je bil odpeljan v bolnišni-co, se skesal in objubil, da ne bo nikoli več skušal Boga in da bo sprejel pokoro za svoje "osebne in politične grehe."

Kot znano so zadnji teden poročila iz istega mesta glasila, da Brezmadežna ni imela v ro-kah meč, ampak ameriško za-stavo in da so jo spremljale ameriške čete in tanki.

Bolezen

Mr. John Eberwein iz Madi-son, O., ki je preje živel v Eu-clidu, se nahaja v Lake County Memorial bolnišnici v Paines-ville, O. Želimo mu skorajšnje popolno okrevanje!

PITTSBURGH, 13. feb.—Na osnovi prvih poročil je danes postalo jasno, da se stavkujoči premogarji namera-vajo zoperstaviti Taft-Hartleyevemu zakonu, odnosno akci-ji predsednika Trumana, ki je v soboto zahteval sodnijsko prepoved stavke. Obenem so premogarji zavrgli tudi na-vodila predsednika UMW unije Johna L. Lewisa, ki je tudi v soboto pod pritiskom sodnijskega ukaza svetoval, naj se vrnejo na delo.

Premogarji so uporni. Pravi-jo, da jih ne Truman, ne Lewis in nihče drugi ne more prisiliti, do bi šli v rove brez kontrakta.

V premogovnikih West Virgi-nije so skoro vsi premogarji ostali doma. V pennsylvanski premogovnikih tudi ni nobene spremembe. Takšen položaj je v glavnem tudi na ostalih področ-jih.

Zaenkrat še ni znano, na kak-šen način se bo skušalo upogniti uporne premogarje. Predsednik Truman je v soboto zahteval sodnijsko prepoved stavke za do-bo desetih dni, to je do 20. feb-ruarja, ko bodo zasliševanja gle-de njegove zahteve za 80-dnevno prepoved stavke v okviru določ-be Taft-Hartleyevega zakona. Možno je, da bodo premogarji zopet kaznovani z globo, kakor so bili že dvakrat zaradi prezi-ranja istega zakona. Lahko pa se tudi zgodi, da bodo njihovi voditelji zaprti.

Lewis je sicer pod pritiskom sodnijskega ukaza dal navodila premogarjem, naj se vrnejo na delo, toda lastniki premogovni-kov trdijo, da jim je obenem namignil, naj nadaljujejo stav-ko.

Premogarji so se odločili za nadaljevanje stavke pod izredno težkimi okoliščinami. Potrebova-li bodo podporo drugih organi-zacij, CIO in AFL, če želijo z očitnim preziranjem T-H zakona izvojevati zmago. Z druge stra-ni lastniki premogovnikov ne popuščajo. Še vedno vztrajajo, da se iz novega kontrakta mora izključiti tri najhujšje določ-be, ki so se se nahajale v kon-traktu, ki je iztekel 30. junija preteklega leta. Očitno je cilj lastnikov, da strejo unijo.

V soboto sta predsednika Tru-mana obiskala predsednik CIO Philip Murray in predsednik AFL William Green. Po pogovo-rih v Beli hiši sta časnika-jem podala izjavo, da "sodnijska prepoved ne bo kopala premog."

Mogočno United Steel Work-ers (CIO) unija je že podprla premogarje s \$500.000. Pričaku-je se, da jim bodo priskočili na pomoč tudi druge unije in razne civilne ter dobrodelne organi-zacije.

AMERIKA IMA ŠPIJONE V ORGANIZACIJI Z. N.

LAKE SUCCESS, 11. feb.—Sovjetski delegat Jakob A. Ma-lik je danes obtožil ameriški FBI, da izkorišča nekatere urad-nike, uposlene pri organizaciji Združenih narodov kot zaupni-ke, ki izročajo informacije.

Glavni tajnik organizacije Trygve Lie pa je medtem zanikal obtožbe sovjetskega delegata. Rekel je, da njemu ni ničesar znano, da bi FBI imel svoje agente med uradniki organiza-cije.

Iz življenja naših ljudi po Ameriki

Joliet, Ill. — V nedeljo 29. januarja sta obhajala srebrno poroko Frank in Anna Goved-nik. V soboto večer so imeli proslavo, katere se je udeleži-lo poleg sorodnikov veliko pri-jateljev in sosedov v Zobelnovi dvorani.

—Več kot 500 svatov se je udeležilo surprise party, pri-re-jene za Mr. in Mrs. John L. Jevitz ml. ob njuni srebrni po-roki. Pri večeni slavnosti je bil program izvrsten, ker je bi-lo jako dosti okusnih jedil, pa jako malo govornikov. Skušnja kaže, da je ta kombinacija naj-bolj popularna med ljudmi.

—Anton B. Mutz (Sparky), jolietški advokat, je bil imeno-van za supervizorja za ljudstvo šteje v 15 kongresnem dis-triktu, ki sestoji iz šest okra-jev.

—Nenavadna oporoka je pri-šla pred lokalno sodišče. Bila je lastnoročno spisana in sicer v slovenščini. Spisala jo je se-daj pokojna Mary Buščaj. V oporoki imenuje nečakinjo Mrs. Mary Stariha, 220 Midland, Rockdale. Oporoka pravi, da je dotična gospodar in ne dr-žava in nihče drugi. Omenja, da naj kaj daruje za lačne v sta-rem kraju in da naj se tudi ma-še berejo za njo in pokojnega soproga. Mrs. Buščaj in njen pokojni soprog sta dolgo vodila gostilno v Rockdale.

—V bolnišnici je Mrs. Kata-rine Wede, stara 78 let. Wedi-cova mama je po nesreči padla in je težko poškodovana. Ze dolgo časa je v bolnišnici tudi stari pionir John Jerman. Mož je 88 let star.

—Umrla je Mrs. Elizabeth Ambrosch, roj. Ravjak. Bila je članica KSKJ. Zapuščila tri hče-re: Mrs. Antonia Yockih, Mrs. Cecilia Vogrin, Mrs. Betty Rus-som, Toledo, O.; sine: John v Peoria, Ill., Fred v Milwaukee, Wis. in Louis v Jolietu, 14 vnu-kov in enega pravnuka.

—Nenadno je umrla 20-letna Lorraine Crnkovich. Za njo za-lužejo starši Mr. in Mrs. Nicho-las Crnkovich, 4 sestre: Elea-nor, Patricia, Barbara in Mrs. John Sowa, brat Nicholas Jr., stari oče M. Babich ter več dru-gih sorodnikov.

—Zadnje čase smrt pobira tu-di male. Pri Mr. in Mrs. An-ton Segu so izgubili sinčka. Za-lužejo starši, dva bratca, Denny in James, stara Mati Mrs. An-tonia Segu, stari oče John Lu-drovic in več drugih sorodni-kov.

Naročaste, širite in čitajte "Enakopravnost!"

"ENAKOPRAVNOST"

Owned and Published by
THE AMERICAN JUGOSLAV PRINTING & PUBLISHING CO.
 6231 ST. CLAIR AVENUE CLEVELAND 3, OHIO
 HENDERSON 5311-12
 Issued Every Day Except Saturdays, Sundays and Holidays

SUBSCRIPTION RATES—(CENE NAROČNINI)
 By Carrier and Mail in Cleveland and Out of Town:
 (Po raznašalcu in po pošti v Clevelandu in izven mesta):
 For One Year—(Za eno leto) \$8.50
 For Six Months—(Za šest mesecev) 5.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.00

For Canada, Europe and Other Foreign Countries:
 For One Year—(Za eno leto) \$10.00
 For Six Months—(Za šest mesecev) 6.00
 For Three Months—(Za tri mesece) 3.50

Entered as Second Class Matter April 26th, 1918 at the Post Office at Cleveland, Ohio, under the Act of Congress of March 3, 1879.

104

NEMŠKI ZNANSTVENIKI V AMERIKI

Po objavljenih poročilih se v Zedinjenih državah nahaja okrog 500 nemških znanstvenikov, ki so večinoma delali na tajnih vojaških projektih. Te znanstvenike so pripeljali po končani vojni. Večinoma želijo ostati tu, toda med njimi je tudi dosti njih, ki bi se želeli vrniti v Nemčijo. Dejansko se jih je okrog 100 že vrnilo, toda najmanj 10 so ameriške oblasti zopet poslale nazaj v Ameriko.

Vzrok, da ameriške oblasti ne želijo, da bi nemški znanstveniki zapustili Zedinjene države je, ker poznajo preveč važnih vojaških skrivnosti. Verjetno je, da bi od njih mnogi šli v sovjetsko zono Nemčije. To pa ameriške oblasti preprečujejo na eden ali pa drugi način.

Predvsem se nemške znanstvenike skuša zadržati v Zedinjenih državah potom raznih dobro plačanih služb, ki jim jih nudijo univerze, znanstveni zavodi itd. Toda nemške znanstvenike, posebno one, ki imajo svoje družine v Nemčiji in jim življenje v Zedinjenih državah ne ugaja, zadržujejo tudi na druge načine—ne dajo jim dovoljenja, da bi odpotovali. To posebno velja za one, ki imajo ponudbe za dobe službe v vzhodni Nemčiji.

Z nemškimi znanstveniki so bile sklenjene pogodbe. Na osnovi teh pogodb bi se jih moralo pustiti nazaj v njihove domovine, toda vojaški voditelji pravijo, da tega pod nobenimi pogoji ne morejo dovoliti, kajti nemški znanstveniki so delali dve do pet let na raznih projektih—pri graditvi jet letal, raket, podmornic itd. Njihove skušnje in izurjenost bi lahko izkoristili sovjeti, ko bi se ti znanstveniki vrnili in sprejeli službe v vzhodni Nemčiji. O raznih vojaških projektih so tinemški znanstveniki bolje obveščeni kot marsikateri ameriški generali ali pa admirali.

Seveda, ameriške oblasti jih v prvi vrsti skušajo "prepričati," da je za njih najboljšje, če ostanejo v Zedinjenih državah. Da bi jih pridobili, so celo pripeljali iz Nemčije njihove družine in sorodnike—kakšnih 1,300 oseb.

Nekateri nemški znanstveniki so delali tudi na raziskovanjih v zvezi z atomsko energijo, toda iz "varnostnih vzrokov" se jim ni dovolilo, da bi delali v znanih laboratorijih Hanforda, Los Alamosa ali pa Oak Ridgesa.

Nemške znanstvenike so začeli "uvažati" leta 1945. Namen je bil, da se izkoristi njihovo znanje, obenem pa onemogoči, da ne bi delali za Sovjetsko zvezo. Vsi so po večinoma prišli "prostovoljno." V začetku se je računalo, da bo mogoče odpeljati iz Nemčije kakšnih 1,000 znanstvenikov, toda soglasno s podatki jih ni prišlo več kot 600. Priporočenih pa jih je bilo 24,000.

Med znanimi nemškimi znanstveniki pripeljanih v Zedinjene države so bivši direktor Hitlerjevih raketnih bomb, s katerimi so Nemci obstreljevali London, izvedenci za V-2 rakete, bivši direktorji raziskovalnih projektov Junkers in Zeissa, vodilni inženirji za padobrane in letala. Od nemških znanstvenikov so najbolj znani sledeči: specialist za optiko dr. Alexander Smakula, šef Zeissovih elektro-tehničnih laboratorijev dr. Werner K. Weihe, profesor fizike dr. Wolfgang Finkelburg, vodilni inženir pri nemški morarici dr. Gerhardt Falck, vodilni inženir pri produkciji znanih nemških letal Messerschmitt dr. August Bringe-wald in dr. Franz Rufa, katerega so nameravali poslati na Japonsko, da bi gradil tovarne za letala. Od omenjenih so zadnji štirje bili uvoženi po kapitulaciji Nemčije. Z nemško podmornico, ki je bila natovorjena s platoniumom, uranijem in dragocenimi načrti, so skušali zbežati na Japonsko, ki je še vedno bila v vojni. Seveda, "pristali" so, da bodo pod kontraktom delali v Zedinjenih državah. Od teh se je vrnil v Nemčijo dr. Falck, toda dr. Finkelburga še vedno "prepričujejo," da je za njega najboljšje, če ostane v Zedinjenih državah. Njemu so iz Nemčije pripeljali ženo in otroka, toda dr. Finkelburg, ki ima celo število zelo ugodnih ponudb od raznih nemških univerz, bi se želel vrniti, ker ima vse svoje sorodnike v Nemčiji.

Soglasno s podatki so nemški znanstveniki imeli začetne plače od \$3,120 na leto, poleg tega pa \$6 za dnevne stroške. Postopoma so jim plače zvišali, tako da imajo nekateri okrog \$10,000 letne plače. Že leta 1946 so po proračunu armadnih virov nemški znanstveniki prihranili Zedinjenim državam \$775,000,000. Ta vsota se je v teku nadaljnjih let zvišala na nekaj milijard dolarjev.

Borut Režek:

KNJIGA V STAREM IN SREDNJEM VEKU

Pismeni spomeniki se pojavljajo že iz zvez najdaljših dob človeške zgodovine. Najstarejši so napisi, vklesani v kamen. Vendar se s temi ne bomo ukvarjali, kajti naš namen je le, da se seznanimo z zgodovino knjige kot take in z njenimi neposredno predhodnimi oblikami. Tudi bomo naša izvajanja omejili samo na tisti kulturni krog, iz katerega naša današnja knjiga neposredno izhaja, to je področje grško-rimske kulture. Zato bomo pustili ob strani pismene izdelke starih orijentalnih narodov, čeprav so zelo zanimivi in čeprav vemo, da so nastali že tisočletja prej, preden srečamo prve pismene spomenike grško-rimskega kulturnega kroga. Prednost našega raziskavanja bo tudi le zunanja oblika knjižnih del, dočim se z njihovo vsebino ne bomo ukvarjali.

Najprej se seznanimo s sredstvi, na katerih so bila prva knjižna dela napisana! Teh je — zlasti v starejši dobi — pisana množica. Raziskovalci so našli napise na različnih vrstah kamna, na zlatih, srebrnih, bronastih in železnih ploščicah, na slonovi kosti, na steklu, pa tudi še na mnogih drugih tvarinah. Vendar se v zgodovinski dobi uveljavijo kot običajni material, na katerega so pisali, le štirje izmed njih: lesene in voščene ploščice, papirus, pergament in papir.

Pisanje na voščene desčice srečamo predvsem v starem Rimu. Tanka desčica je bila prevlečena s plastjo barvanega ali brezbarvnega voska. Nanjo so pisali s trdim pisalom, imenovanim graphium. Znano je, da so bili prvi rimski zakoni napisani na dvajsetih desčicah. Pa tudi za beležke in dnevne račune so bile voščene desčice kaj primerne. Pisava na vosku se lahko kaj hitro izbriše in desčica je pripravljena spet za nove zapise. Tudi v prave literarne namene so voščene desčice precej uporabljali. V kolikor so bila taka dela daljša, so jih vezali po več skupaj, tako kot so zvezani listi v knjigi. Prav veliko v tako "leseno knjigo" seveda niso spravili. Bila je pretežka.

* Originalne rimske voščene ploščice so našli doslej le na dveh mestih: v Vorospetaku na Sedmograškem in ondodnih zlatih rudnikih in v Pompejih v hiši bankirja Cecilija Jakunda. Iz srednjega veka so znane lesene ploščice, na katere so zakladniki francoskih kraljev zapisovali izdatke in dohodke. Tu in tam pa so se ohranile skoraj prav do današnjih časov. Še v drugi polovici preteklega stoletja so jih uporabljali v solnih rudnikih pri mestu Hallu v Nemčiji in na ribjem trgu v severnofrancoskem mestu Rouen. Najimetičnejša tvarina, na katero so pisali v starem veku, je papirus. Egipčani so ga uporabljali že iz zvez časov, do katerih seže naša zgodovina, to je že tisočletja, preden so ga Grki in Rimljani razširili po vseh sredozemskih deželah.

Papirus so izdelovali iz stebel rastline s latinskim imenom Cyperus papirus, ki je bila nekoč razširjena po mnogih deželah s subtropskim podnebjem. Še danes raste divje v Palestini in Nubiji. Najbolj uspeva v močvirjih ter v plitvi in počasi tekoči vodi. Rastlina ima krepko, plažasto se korenino, iz katere poganja več tridnih stebel, ki dosežejo debelino človeške roke in višino 3 do 4 metrov. Stebla so gola in le pri tleh nosijo nekaj kratkih, meč podobnih listov. Na vrhu se razcepijo v grmičasto razcvetje. V Egipt je prišel papirus iz Numidije in v Nilovi delti so ga začeli gojiti v velikem ob-

segu. S pridom so uporabljali vso rastlino: cvetje za okras, stebelna vlakna za tkanje, korenine za gorivo, iz stržena so iztiskali sok, iz katerega so pripravljali neko zelo priljubljeno jed, oglje papyrusovih korenin je dajalo odlično črnilo itd. Iz stržena pa so izdelovali tudi papirus.

Stari viri prikazujejo izdelavo papirusa takole:

Stebila so najprej osvežili v vodi in razvrstili po velikosti. Nato so zeleno vrhno plast odluščili in razrezali mehke stržene v dolge, za prst široke pasove. Te so polagali drug poleg drugega na vlažno desko. Tako nastalo plast stržena so pomazali z nekim lepilom in nanjo navzkriž položili novo vrsto strženastih trakov. Dobljeno ploščo so dali v stiskalnico, potem pa so jo toliko časa obdelovali s posebnim tolkalom, da je postala popolnoma gladka in povsod enako debela. Na ta način je nastala tanka mrežasta ploščica, ki je bila zelo podobna platneni tkanini, le da je bila popolnoma gladka.

Papirus je pod imenom charta (izg. karta) prihajal na trg v zvitkih. Že zgodaj so razlikovali različne kakovosti. Zaradi izredne beline, tankosti in gladkosti sta posebno sloveli charta hieratica in charta amphiteatica.

Proizvodnja papirusa je poseben porasla za časa ustanovitve mesta Alexandrije v Nilovi delti. Ostala pa je vedno omejena le na Egipt. V Rimu — čeprav je bil središče velikega imperija — so imeli le velika skladišča za izgotovljenih zvitkov. To se ni izpremenilo niti po arabski osvojitvi Egipta v 7. stoletju. Tedaj je začela proizvodnja papirusa zaradi konkurence pergamenta sicer že padati, toda papirus so še vedno splošno uporabljali. Šele v 10. stoletju je egiptovska proizvodnja papirusa naglo zamrla. Iz Kitajske došli papir je osvojil svet.

Dočim je bila proizvodnja papirusa osredotočena na Egipt, so na severni obali vzhodnega Sredozemlja bivajoča ljudstva uporabljala za pisanje že od nekdaj posebno prirejene živalske kože. Že ime samo—pergament—izpričuje ozko zvezo z maloazijskim mestom Pergamon, znamenitim kulturnim središčem. Mesto je slovelo po bogatosti knjižnic. Pravilica pripoveduje, da je neki egiptovski faraon, ki je hotel zagotoviti velikanski aleksandrijski knjižnici prvenstvo, prepovedal izvoz papirusa v Malo Azijo in na grške otoke. Ta prepoved, da je položila temelje zelo razširjeni pergamentni industriji v grških deželah. Res pa je, da so v začetku drugega stoletja pred našim štetjem v Pergamonu iznašli nek posebno uspešen način izdelave pergamenta. Mesto je tako postalo središče trgovine s tem dragocenim blagom.

Pergament je bil tudi v starem veku draga stvar. Zato na področje poslovnega življenja ni prodril. Na široko pa so ga uporabljali za literarna dela, še mnogo več pa za važne listine, ker je zelo trpežen in se ohrani mnoga stoletja. Od 8. do 13. stoletja so ga tako splošno uporabljali, da imenujemo ta čas upravičeno dobo pergamenta.

Iz 8. stoletja se nam je ohranilo tudi najstarejše navodilo za njegovo izdelavo. Kožo ubije živali so položili za nekaj dni v raztopino apna v vodi, da se je zmehčala diaka, ki so jo odstranili s ostrim orodjem. Potem so kožo napeli na okvir, posušili, zgledili s plovcem in obliki z močno raztopino krede.

Tako je postala koža trda in uporabna za pisanje.

Za izdelavo pergamenta so primerne lenekate kože, predvsem ovac, kostrunov, koz in telet. Posebno tenak pergament so pridelovali iz kože novorojenih ali še nerojenih jagnjet, takrat imenovano "charta virginea, non nata". Pergament so tudi barvali, zlasti v škrlatno baryo. Na škrlatni pergament so bile z zlatim ali srebrnim črnilom napisane posebne imenitne cerkvene knjige.

V začetku srednjega veka so bili samostani — takrat so pisali skoraj edinele menihi—navsezani na lastno proizvodnjo pergamenta. S tem delom se je ukvarjal poseben menih pergamarius. Šele v 12. stoletju je postalo izdelovanje pergamenta meščanska obrt in pergament spet splošen trgovski predmet.

Prihod papirja v evropski kulturni krog je uporabo pergamenta precej spodrinil. Vendar se je ta obrdžal še mnoga stoletja. Postal je celo še imenitnejši; poslej so ga uporabljali le za listine in rokopise, na katere so polagali posebno važnost.

Papir so iznašli Kitajci že nekaj stoletij pred našim štetjem. Najstarejši pismeni spomeniki, pisani na papir — najdeni v vzhodnem Turkestanu — izvirajo iz 4. stoletja pred našim štetjem. Izdelovali so ga iz vlaknin, pridobljenih iz lubja raznih rastlin, zlasti iz murve. To ljubje so s pomočjo mavca in želatine, kasneje pa tudi s pomočjo kleja predelovali v papirno maso. Tudi izdelava papirja iz cunj je kitajska iznajdba, čeprav so papirno maso iz cunj uporabljali Kitajci le kot dodatek oziroma nadomestek.

Stoletja je izdelava papirja ostala kitajska tajnost. Šele leta 751 so arabski kalifi ustanovili v Samarkandu prvo izdelovalnico papirja izven Kitajske, v kateri so delali v vojni zajeti kitajski papirni mojstri. Arabci pa niso imeli v svoji — dasi ogromni državi — na razpolago potrebnih surovin, zato so v glavnem uporabljali cunje in druge tekstilne odpadke. Zdrobili so jih v stopah in zmešali z močnim lepilom. Konec 18. stoletja je bila ustanovljena prva državna tvornica papirja v Bagdadu, ki je lahko tekmovala s kitajskimi izdelki. S povečanjem arabske države se je razširila proizvodnja papirja tudi v Sirijo, Egipt, Severno Afriko in Španijo. Prva papirna tvornica v Evropi je bila v Jativu, v današnjem mestu San Felipe v Španiji. Poseben sloves je užival papir iz Damaska in Hierapolis v severni Siriji.

Ime je dobil papir po svojem predniku — papirusu — in svet ni sprejel arabskega naziva kaghad oz. warak. Na vzhodu so ga imenovali tudi charta bombycina ali cuttunea.

Trajal pa je le nekaj stoletij, preden se je proizvodnja papirja razširila tudi po nearabskih deželah. Iz 13. stoletja so nam znani prvi papirni mlini v Italiji. Šele iz 14. stoletja pa datirajo poročila o izdelavi papirja v Nemčiji, dasi je sto let kasneje že delala vrsta znamenitih nemških papirnih tvornic. V glavnem so prevzeli arabski proizvodni postopek, le mnogo bolj so uporabljale papirne mlince namesto stop in lepilo iz živalskih kosti. Zato evropski papir kmalu ni kazal več dolgih vlaken, ki so bila značilna za arabske izdelke. V 14. stoletju je papir zaradi svoje cenenosti že prevladal v manj važnih zasebnih in javnih listinah.

Izmed ostalih pisalnih potrebščin naj omenimo še medenasto cevko, imenovano calamus, s katero so pisali s črnilom, pe-

resa in nož za prirostranje peresa. Važno je zlasti črnilo.

Osnovna surovina za izdelovanje črnila so bile šiške. Te so zmleli in raztopili v delavnici ali lahkem pivu ter dodali še vina, vitriola ali jesiha. Če pregledujemo stare rokopise, vidimo v njih danes pisavo v najrazličnejših barvnih odtenkih od svetlosive do blesteče črne. Teh razlik pa seveda ni pripisovati samo črnilu, marveč tudi prilikam, v katerih so bili hranjeni: vlagi, svetlobi itd. Za poudarek odstavkov, za naslove poglavij, za imenitna imena pa so uporabljali rdečilo.

Zdaj, ko smo si ogledali pripomočke, s katerimi so bili pisani antični in srednjeveški rokopisi, pa si oglejmo še njihovo prvotno zunanjo opremo in obliko.

Daleč najstarejša oblika literarnega izdelka razen lesenih ploščic — je zvitke. V zvitku je bila pisava dobro zavarovana pred vsemi zunanjimi vplivi in rokopisi so z njim dobili enotno obliko, primerno za shranjevanje v velikih knjižnicah. Za olajšanje zvijanja so pritrili na oba konca zvitka dve papirni z vež ali manj okrašenimi ročaj. Prastar je tudi knjižni rez, kajti že papirusni zvitki so bili na robu zglateni s plovcem in pobarvani. K zunanji opremi zvitka je spadal tudi na zgornjo palčico pritrjeni listek z opisom vsebine rokopisa, imenovan timbus, dalje vrstica, s katero so zvitke zavezovali, in tok iz močnejšega papirusa, usnja ali podobne snovi.

Na papirus so pisali v stolpcih ali kolonah, ki jih Rimljani imenovali pagina. Tudi izraz tomus za del zvitka je rimskega izvora. Enako protokol za začetni list zvitka in eshatocol za njegovo zadnjo stran.

Prehod iz zvitka na obliko knjige se je izvršil nekako v prvem stoletju po našem štetju. Nastanek knjige — Rimljani so

(Dalje na 3. strani)

AMERIŠKA IN EVROPSKA OZNAČBA MER

Pri čevljih je razlika v označbi 32½ do 33 točk, ki jih je treba odšteti od evropske mere, bodisi pri moških ali pri ženskih čevljih.

Na primer: če vam pišejo, da želijo čevlje št. 39, to je ameriška mera 6 in pol, št. 40 je 7. št. 41 je 8, št. 42 je 9, št. 43 je 10, št. 44 je 11.

Ženski čevlji so navadno manjši nego gornje mere. Tako bi na primer: št. 38 bila št. 6, 37 št. 5, 36 št. 4.

Ženske obleke: št. 40 je ameriško 32; 42 je 34; 44 je 36; 46 je 38; 48 je 40 itd., vedno za 8 točk manjše od evropske mere.

Enako je pri deklicah drugačna evropska mera. Št. 38 je ameriško 12; 40 je 14; 42 je 16; 44 je 18 in 46 je 20.

Pri moških oblekah pa se začneja v Evropi z št. 42, kar je v Ameriki 33; 44 je 34; 46 je 36; 48 je 38; 50 je 39; 52 je 41; 54 je 43 in 56 je 44. (Se vrti med 10 in 11 točk razlike.)

Moške srčaje: št. 35 je ameriško 13 in pol; 36 je 14; 37 je 14 in pol; 38 je 15; 39 je 15 in pol; 40 je 15½; 41 je 16; 42 je 16 in pol in 43 je 17.

AMERICA'S SECURITY LOAN

BUY BONDS TODAY!

Društveni koledar

FEBRUARJA

17. februarja, petek — Golden Gophers Club — Ples v SND
18. februarja sobota — Društvo Sv. Vida št. 25 KSKJ — Plesna veselica v SND.
19. februarja, nedelja — Forest City Park Veterans Club — Ples v SND.
24. februarja, petek — Merry Makers Club — Ples v SND.
25. feb., sobota — Clevelandška federacija SNPJ — Plesna veselica v SND.
26. feb., nedelja — Progresivne Slovenke — Predstava v SND

MARCA

4. marca, sobota — Clairwoods št. 40 SDZ — Ples v SND
5. marca, nedelja — Slov. Catholic League — Predstava v Slov. nar. domu
11. marca, sobota — Clevelandski Slovenci štev. 14 SDZ — Plesna veselica v SND.
17. marca petek — Sons & Daughters of Erie — Ples v Slov. nar. domu
18. marca, sobota — Progresivne Slovenke št. 2 — Plesna veselica v SND.
25. marca, sobota — Slovenska narodna čitalnica — Plesna veselica v SND.
26. marca, nedelja, — Opereta "Glasbene Matice" v SND, St. Clair Ave., ob 4. pop.

APRILA

2. aprila, nedelja. — Pasijski klub — Pasijska predstava v SND
8. aprila, sobota — Decimer klub — Plesna zabava v Slov. nar. domu
9. aprila, nedelja — Društvo Spartans štev. 576 SNPJ — Ples v SND
14. aprila, petek — Immaculate Conception Church Holy Name Society — Ples v SND
15. aprila, sobota — Društvo Danica št. 11 SDZ — Ples v SND
16. aprila, nedelja — Pev. zbor Jarja — Spomladanski koncert v SND
21. aprila, petek. — Golden Gophers Club — Ples v SND
22. aprila, sobota — Društvo Vodnikov Venec štev. 147 SNPJ — Ples v SND
28. aprila, petek — Independent Veterans Club — Ples v SND
29. aprila, sobota — Društvo Lipa št. 129 SNPJ — Ples v Slov. nar. domu
30. aprila, nedelja — Pevski zbor "Abrašević" — Koncert v SND

MAJA

5. maja, petek — Veterans Blaskovič Post No. 5275 — Ples v SND.
6. maja, sobota — Društvo Sv. Anne št. 4 SDZ — Ples v Slov. nar. domu
7. maja, nedelja — Koncert pev. zbora Triglav v Sachsenheim dvorani, 7001 Denison Ave.
13. maja, sobota — Clev. Athletic League of SNPJ — Ples v Slov. nar. domu.
14. maja, nedelja — Maternski dan — veselica ženskega odsega Kluba zapadnih slovenskih društev, 6818 Denison Ave.
14. maja, nedelja — 25-letnica društva Euclid št. 29 SDZ v Slov. društvenem domu na Recher Ave.
19. maja, petek — American Veterans WW No. 2 — Ples v Slov. nar. domu
20. maja, sobota — Društvo Katarina št. 29 SZS — Ples v Slov. nar. domu
26. maja, petek — Društvo Washington št. 38 SDZ — Ples v Slov. nar. domu
27. maja, sobota — Društvo Srca Marije — Plesna veselica v Slov. nar. domu
- JUNJA
3. junija, sobota. — Glasbene Matice — Plesna veselica v Slov. nar. domu
10. junija, sobota — Društvo Jurtranja Zvezda št. 137 ABZ — Ples v SND
17. junija, sobota — Sportsman's Club of "Slovenec" št. 1 SDZ — Plesna veselica v SND

KNJIGA V STAREM IN SREDNJEM VEKU

(Nadaljevanje z 2. strani)

jo imenovali codex — je v tesni zvezi s pravnimi deli. V knjigi z listi je določeno pravno te-

I attended the most interesting club meeting the other day — and came away with so many new ideas for my home, that I'd like to tell you about it. The entire program was completely fascinating — "The Story of Glass and Home Decorating" — which our chairman, and a group of six members whom she had selected, presented following a complete program guide furnished by the Pittsburgh Plate Glass Company.

The afternoon just flew by as our members told us the complete history of glass from its first discovery by a group of Phoenician sailors up to its many uses today. One very interesting part of the program was the presentation of three beautiful full colored wall charts showing how glass can be used for decorating in today's home. These, too, were part of the material furnished by the Pittsburgh Plate Glass Company and prepared by Theresa Booth Wells, the noted club authority.

All of us were especially eager to get decorating suggestions for our own homes — and were certainly not disappointed — for the members who participated in the program showed us 101 ways in which glass can be used to make our homes more convenient, as well as more beautiful.

I'm chairman of another club meeting scheduled soon for a different group of women, and I'm planning to obtain this same material to present to this group. The program chairman told me that the material furnished by Pittsburgh Plate included everything from newspaper notices to printed booklets. And that certainly simplifies the problem of what to do to keep members interested during an afternoon, doesn't it?

mo kaj lahko najti, ker dopuščajo listanje. Zvitke pa je za iskanje posameznih odstavkov zelo neprimeren. Odvijanje in zvijanje povzroča veliko izgubo časa. Vendar pa se je oblika zvitka še dolgo ohranila, poseben za liturgične molitve, zbirko pesmi ter listine in procesne akte, ki jih zaradi dolžine niso mogli spraviti na en sam list. Zvitke je bilo namreč kaj lahko overiti z enim samim pečatom.

Osnova srednjeveške knjige je bila pola z dvema listoma. Določeno število pol so zlagali v lego. Štiri pole skupno z 8 listi so imenovali quaternio — zvezek. Ta naziv je kasneje prešel na lego sploh ne glede na število njenih strani.

V zgodnjem srednjem veku še niso poznali označevanja strani v današnjem pomenu. Pač pa so pogosto označevali lege z rimskimi številkami ali pa z latinskimi oziroma grškimi črkami. Celotni rokopisi so se delili na dele, ti pa na poglavja.

V srednjem veku so vezali knjige le v trde snovi: v les, usnje in podobno. Knjige so nosile tudi najrazličnejše zaponke in usnjene pasove, celo ključavnice, s katerimi so jih zaklepali. Omeniti je treba tudi, da vodijo preiskave platnic in knjižnih hrbtov večkrat do zanimivih odkritij še starejših rokopisov, ki jih je knjigovez uporabil za vezavo. Najkasneje v 13. stoletju je knjigovezništvo postalo meščanski poklic.

Prepisovanje knjižnih del je bilo v starem veku obrt, ki se je poučevala in jo je bilo mogoče izvrševati v zasebni ali

javni službi. V Rimu so prepisovali knjige ali zasebniki po svojih sužnjih za svoje lastne knjižnice ali pa so oskrbovali prepise knjig knjigotrdci za prodajo. Knjigotrdstvo se je v Rimu razvilo prav za prav šele za cesarjev. Vitez in finančnik Atticus, velik Ciceronov prijatelj, je ustanovil v prestolnici — po vzgledu grških — prve knjižarne. Poslej so se s tem poslom ukvarjali predvsem osvobodenci, ki so nosili ime bibliographi ali librari. Njihova centrala in podružnice po provincah so se imenovala statio, pa tudi officina ali taberna libraria. Prepisovalci so pisali na diktat. Dela so izpopolnjevali višje izobraženi "servi litterati".

V Italiji je tudi v srednjem veku ostalo prepisovanje v veliki meri laični poklic, medtem ko so drugod po Evropi postali edini nosilci literarnega udejstvovanja samostani. Menihi so pisali iz potreb samostana in lastnega zanimanja. Nastajale so velike samostanske knjižnice. Izdelki posameznih samostanov so se odlikovali po prekrasnih knjižni opre. Menihi so kot pisarji in pisarniški uradniki opravljali kraljem in drugim velikašem razne pisarniške posle in vodili celo državne pisarne. Od 12. stoletja naprej pa je tudi izven Italije začel nastajati močnejši razred posvetnih pisarjev, kar je predvsem pripisati razvoju mest in splošnemu dvigu kulture.

Zasebnemu prepisovanju knjig v srednjem veku pa je ustrezalo tudi zasebno razširjanje knjižnih del. Knjige so posojali v prepisovanje, o kaki trgovini z njimi v rimskem smi-

slu ni bilo govora. Pač pa so v Parizu in italijanskih mestih krili potrebo po učnih knjigah za univerze "stationarji" z izposojanjem.

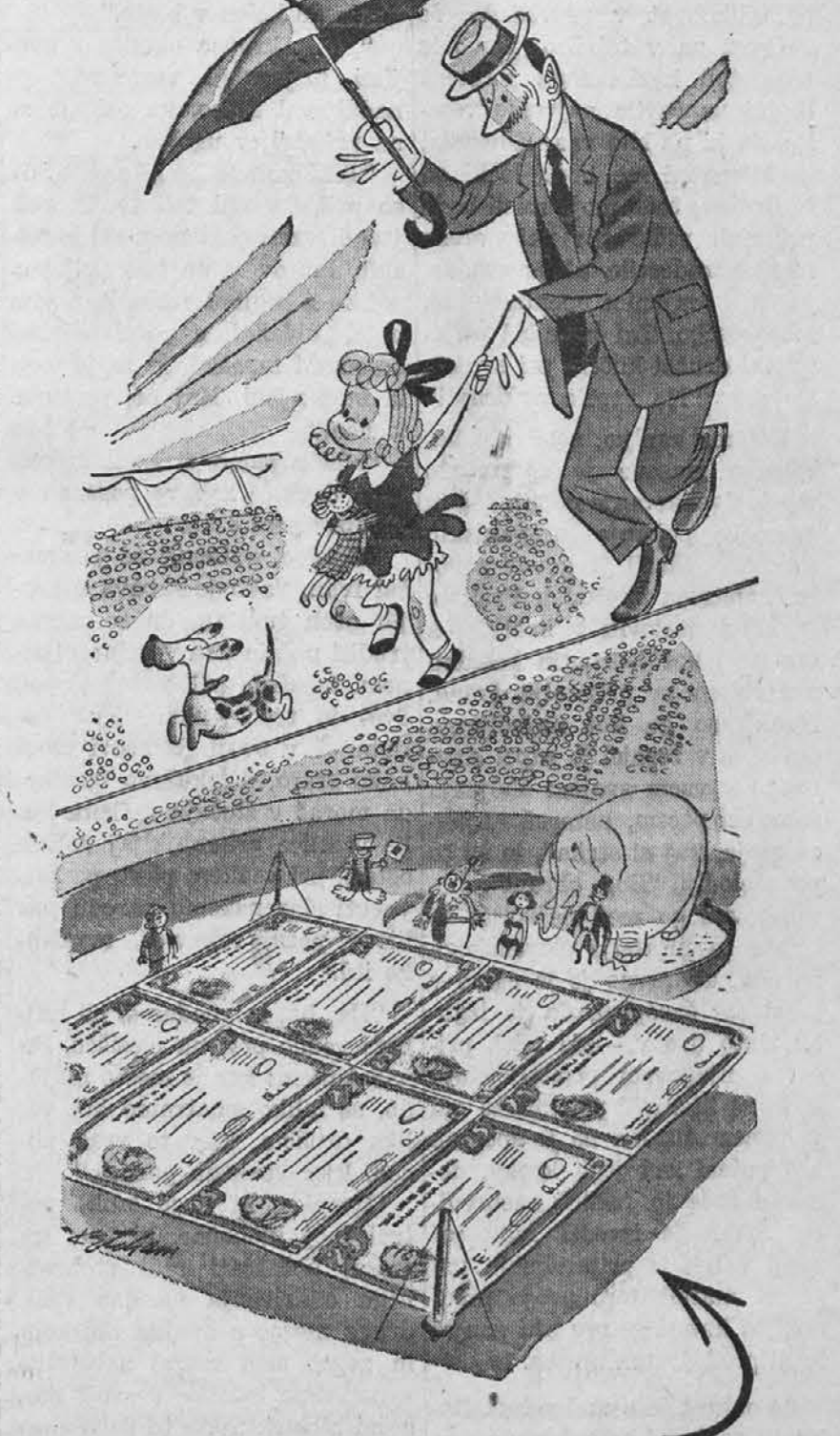
Tudi velike knjižnice so nastale že v starem veku. Po njihovi ureditvi so nam lahko še danes vzor. Velikansko knjižnico v Aleksandriji v Egiptu je ustanovil faraon Ptolomej Eiladelfos na začetku 3. stoletja pred našim štetjem. Obo času, ko jo je uničil požar, je štela 700.000 zvitkov in je bila ena največjih knjižnic vseh časov. Prav malo je po številu shranjenih del za njo zaostajala Pergamonska biblioteka, ki jo je ustanovil sto let kasneje kralj Atalos I.

Te dve velikanski knjižnici sta služili za vzgled rimskim cesarjem, ki so ustanovili številne javne knjižnice. Najbolj znana je cesarja Trajana "Bibliotheca Ulpia". Bilo pa je takrat v Rimu in izven njega mnogo zasebnih knjižnic. Bežen pogled vanje so nam dala velika izkopavanja pri Timra-

cu. Naslovi so bili na hrbtu ali na obrezi.

Tako je ostalo ves srednji vek. Šele iznajdba tiska je pri-

nesla spremembe v proizvodnji, kakor tudi v razširjanju, zunanji opremljenosti in shranjevanju knjig.

ZAVAROVALNINO

proti
ognju, tatvini, avtomobilskim
nesrečam, itd.
preskrbi

Janko N. Rogelj

6208 SCHADE AVE.
Pokličite:
ENdicott 0718

N. J. Popovic, Inc.

IMA ZASTOPSTVO

Chrysler - Plymouth avtov

PRODAJA NAJNOVEJŠE 1950 IZDELKE KOT TUDI
RABLJENE AVTE

V zalogi ima razne dele in potrebščine za avte ter izvršuje razna popravila po tovarniško izurjenih mehanikih.

8116 LORAIN AVE. ME 7200

NICK POPOVIC, predsednik

OBLAK MOVER

Se priporoča, da ga pokličete vsak čas, podnevi ali ponoči. Delo garantirano in hitra postrežba. Obrnite se z vsem zaupanjem na vašega starega znanca

JOHN OBLAKA

1146 East 61st St. HE 2730

How about this "Net" for you and the family?

It's NEVER A DAY too soon to start saving automatically with U. S. Savings Bonds.

They net you \$4 for every \$3 you invest — after 10 years. They form the perfect protection for the family and yourself.

Join the Payroll Savings Plan where you work. Or, if you're not on salary, ask at your bank about the equally convenient, equally profitable Bond-A-Month Plan!

Automatic saving is sure saving — U. S. Savings Bonds ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement — prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council

ANTON INGOLIČ:

MLADA LETA

POVEST

PRVI DEL

Ves popoldan sta se sprehajala po pariških ulicah in se pogovarjala o tem in onem; ko sta se v mraku ustavila pred Medicjsko fontano v Luksemburškem parku, pa sta utihnili in se molče zadržala predse.

Pred njima, vrh okroglih stopnic, sta si ležali v objemu kamna izklesani telesi; nad njima se je iztezala velika temna skala, na vrhu katere je klečal poenkel kameniti velikan in se sklanjal predse, da bi ju videl. Spodaj je sanjala tiha voda,

"Ali ti ugaja?"

Dora se je nasmehnila, da ni vedel, ali nje, ki je ves prevzet stal ob njej, ali kamenitemu orjaku, ki se je zaman sklanjal predse.

Tine pa je hlastno nadaljeval: "Ali ni lepa taka ljubezen, ko preži nekaj nad njo, ona se pa ne zmeni za nič, samo sebe vidi, samo sebi živi!"

Tedaj se je Dora zdrznila in vprašujoče pogledala Tineta. Glas ji je narahlo vzdihel: "Čemu to govoriš?"

Zdaj ji je položil roko čez rame in jo tesno privil k sebi: "Dora! Ker ne morem živeti več brez tebe! Dnevi so mi pustili dolgočasni, noči brez spanca in sanj; zdi se mi, da se je moje življenje ustavilo in pričakuje nečesa, kar ga bo spet pognalo dalje. Dora, jaz ne morem več živeti brez tebe."

Hotel jo je še tesneje priviti k sebi, toda Dora se je nenadoma izvila iz njegovih drhtečih rok in odhitela brez besede na ulico.

Tine pa je drhtel ob fontani, dokler ga stražnik ni opozoril, da že zapirajo park.

Ko je taval skozi razsvetljene in šumne ulice, je čutil, da nebo, ki je žarelo nad Parizom, da drevje, ki je kipeło v ognjeno nebo, da pijana godba, ki je plavljala ulice, da vse to še bolj omamlja ljudi, ki se iščejo z bleščečimi očmi in vročimi srci.

Ves mesec se je že pripravljala na te besede. Kolikokrat jih je že izrekel na samem! Kolikokrat je zvečer, ko je ob njegovo okno pljusalo nočno pariško življenje, sedel za mizo in napisal te besede po dvakrat, trikrat, celo desetkrat na papir ali ovoj knjige! A Dori si jih ni upal razodeti.

In nocoj jih je vendar!

Da, saj tako ne more več živeti. Vsako popoldne si sežeta z Doro v roke, ko se snideta pred Sorbonno, včasih se naskrivaj cel poljubita in odhitita po stopnicah k predavanju, poslušata e no ali dve uri, kolikor pač ima Dora, ki je vpisana na sli-

karski akademiji, časa; med predavanjem se večkrat stisneta za roke ali se vsaj pogledata in nasmehmeta drug drugemu, ob nedeljah hodita v Bulonjski gozd, v muzeje ali v kavarne na Montparnasseu. Zvečer jo je Tine spremljal domov. Hodita po ozkih in samotnih ulicah, da se lahko nemoteno pogovarjata, in se zdaj pa zdaj ustavita, objame-ta in poljubita.

Toda tako ne more več živeti! Saj so njegove misli vse zamegle, saj ne ve, kaj čita, kaj gleda, kaj govori in posluša, če je Dora blizu njega!

Ne, ne, ne more več tako živeti.

Dve leti je ljubil Pavlo, ji pisaril dolga pisma, presanjal z njo ure in ure, a poljubiti se je ni upal. In Pavla se ga je naveličal in si našla drugega. A v njem je gorelo, vse noči ni spal. Nekoč se je vendar opogumil: vročega poletnega dne sta šla z Leno v gozd. Sedla sta v mah. Lena je sanjarija, Tine pa se je vrgel nanjo, ji segel v prsi in jo

hotel ljubiti. Tedaj je Lena, ki se je vdala vsakemu vaškemu fantu, če je trkal na njeno okno, zajejala: "Tine, tega ne, tega; preveč te imam rada."

In zastudil se je samemu sebi, zagnusilo se mu je vse skupaj; zakopal se je v knjige in se ni zmenil za nič. Čez mesec je spoznal Marto in ves se je prerodil. Nič telesa, sama duša ga je bila. Tako mu je minilo nekaj tednov, dokler se ni odpeljal v Pariz. Tu je nekaj časa taval kakor zgubljen, pisal vsak drugi dan Marti in se na večer zaklepal v svojo sobo. Toda bilo je zaman. V njem se je iznova vžgalo. Spoznal je Doro in vse njegovo telo je zakoprnelo po njej.

Tine je begal po ulicah, oči so se mu ustavljale na ženskih telesih in iskale rdečih ustnic, napetih prsi in okroglih bokov.

O, da bi se upal vreči v to življenje in v njem goreti, izgoriti!

Tisti teden ni bilo Dore na predavanju, in kadarkoli jo je iskal doma, je ni našel.

Sele naslednjo sredo, s katero se je končalo šolsko leto, jo je zagledal v predavalnici. A ni prisedel. Šel je mimo nje in sedel za tri klopi pred njo. Konec ure pa ni vedel, kaj je poslušal. Ko se je vračal iz dvorane, se ga je Dora oklenila brez besede. Sele ko sta sedla v parku na klop, se je okrenila k njemu, dolgo zrla vanj in ga vprašala: "Tine, ali me imaš rad?"

Tine je segel po njenih rokah, Dora pa jih je umaknila in vprašala še enkrat: "Me imaš res rad?"

"Imam te, Dora!"

Tedaj se ga je oklenila, skril glavo na njegova ramena in dahnila: "Pridem. Jutri ob petih."

In je odhitela.

(Dalje prihodnjič)

Damir Feigel:

SMOLA ALI KAJ...

... in bodite uverjeni, da za-
puščam s težkim srcem svojo
prijateljsko družbo, ki mi je bi-
la tolikokrat v razvedrilo, še
večkrat pa v tolažbo. Slovo iz
tega toli hvalisanega mesteca
bi mi napravilo največje vese-
lje, da bi ne bilo vas. Kilometri
in kilometri me bodo ločili od
te družbe, toda moje misli bodo
prihajale večkrat v vašo sredo
in se vzradostile, ako se snide-
jo tu z majhnim spominom na
mojo osebo. Tej imenitni prija-
teljski družbi kličem pri svojem
slovesu: "Na veselo svidenje!"

Kol'kor kapljic, tolk' sto let.
Ubrane glasove je spremljalo
veselo zvenketanje polnih čas in
mogočno pokanje šampanjskih
steklenic. Sledil je govor govo-
ru, napitnica napitnici. Vsak se
je hotel posloviti v kratkih, a
vse prej kot jednatih besedah
prihvaljenega prijatelja Ivana.
Hvalili so ga kot najboljšega
pevca, a v resnici je zapel slav-
ljenec v vsem svojem življenju
samo eno pesem, namreč "Ljub-
ca moja, kaj si strila", in še to
po melodiji "Bog ohrani", po-
vzdigovani ga med najboljšo li-
teraturo in pisateljskega sloven-
skega naroda, akoravno je le oglas
v lokalnem časopisu, da je izgu-
bil zlato uro v —ski ulici, pri-
čal o njegovem pisateljevanju
in še ta literarni poizkus se mu
je ponesrečil, ker se je spomnil
koj potem zadnjega kroka, de-
narne suše in resilne zastavni-
ce. Šploh je izvedel Ivan pri
svoji valeti iz prijateljskih ust
še za marsikatero svojo pred-
nost, o kateri se mu niti sanja-
lo ni pred dvema urama.

Še enkrat je moral vstati. Za-
hvalil se je za mile besede, ob-
ljubil, da bo krepil svojo pisa-
teljsko žilo, na katero so ga ko-
maj oni opozorili, zagotovil
družbi, naj računa na njegov
močni tenor ali bas pri prvi
močni priliki in izjavil svoj trd-
ni sklep, da se posveti v svo-
jem bodočem kraju z vso vne-
mo sokolski telovadbi in da ne
bo prej miroval, dokler si ne bo
zložil vsaj obeh rok.

Rokotiski, presrečni pozdravi
in živahne valette je bilo konec.
Ne dolgo potem sta sedela
Ivan in Žitko v kavarni, zatop-
ljena v živahen pogovor. Vsi
drugi so se razkropili, le zadnji,
Žitko, je še ostal, da spremi tri
ure pozneje odhajajočega pri-
jatelja k jutrajšnemu vlaku.

"Zelo nelaskavo si se izražal
pri valeti o našem mestecu," je
začel Žitko nekoliko užaljen.
"Res je sicer, da sem bil odsot-
ten celih šest mesecev in da ne
morem poznati pravega vira
tvoje antipatije, toda opozoriti
te hočem le na neovrgljiva dej-
stva: lega tega kraja je krasna,

podnebje milo, vreme — kako
naj se izrazim — mehko..."
"Da se vdiraš po najmanjšem
dežju do kolen v blato."
"... krasna okolica s svo-
jimi prijaznimi vasicami," je
nadaljeval Žitko, ne oziraje se
na prijateljev ugovor.

"Tebi gotovo še ni znano, da
so prišle v eni teh tvojih pri-
jaznih vasic jeklene pesti kmet-
skih fantov v ne baš prijazno
dotiko z mojimi rebri, ker sem
hotel ublažiti s potolažljivimi
besedami tepeško, ki se je vne-
la med njimi. Kaj ne, prijazne
vasice!"

"Mesto samo ti nudi animi-
rane domače zabave posebno v
predpušnem času."
"Gotovo, gotovo," se je vme-
šal Ivan, "ako je zabava v tvo-
jih očeh tudi to, da se moraš
truditi noč in dan v pripravljav-
nem odseku, pri raznih eno-,
dvo- in trodejankah, kjer po-
ljuduješ v svoji Romeovi ulogi
kako staro, a izkušeno igralko,
da moraš v slučaju deficita ka-
ke veselice primanjkljaj dolžan
ostati, pri vsakem plesu pa žrt-
vovati slovenskemu narodu par
litrov potu, rokavice, ovratni-
ke itd."

"Ha, ha, in vendar si bil naj-
brže vedno prvi na plesišču. Da
nadaljujem: ker je mesto majh-
no, se lahko smatramo kot ve-
lika družina, kjer te vsak po-
zna, kjer vsakega poznaš."

"Resnica, ki ti jo lahko po-
trdi moj klobučar, ki sem ga
moral počastiti radi stokrat-
nega odkrivanja na dan vsak
druge mesec s svojim obiskom
in zopet sem moral zabeležiti
nepotrebne izdatke v svoji me-
sečni bilanci. Toda to so le ma-
lenkosti. Sedaj te pa hočem se-
znati z najmarkantnejšimi
svojimi spomini!" Ivan si je za-
palil smotko, zrl nekoliko časa
pred se, kakor da bi se orien-
tiral v kaos svojih ne baš pri-
jetnih spominov in začel:

"Nedavno od tega se je kla-
til ves božji dan nek dunajski
fotograf po ulicah s svojim apa-
ratom, da napravi par novih
razglednic in teden dni pozne-
je? Da bi tedaj imel fotografa
pri sebi, se bi mu bila slaba go-
dila! Slučajno sem namreč ku-
poval razglednice za svojo Fa-
nico. Priporočale so se mi naj-
novejše, izbiral sem in — vrag!
Prva slika: Zastavica in jaz,
imenitno kakor še nikdar za-
det, sem jo zapuščal in preste-
val dobljene kronice. Druga sli-
ka pa je pred stavljala tobakar-
no, na vratih brhko prodajalko,
ki sem ji mimogrede stisnil ro-
ko prav tačas, ko je izprožil ne-
poklicani pritepenec svoj apa-
rat. Ne moreš si misliti moje-
ga stališča! Nakupiti vseh pet

tisoč razglednic? Brr! Vdal sem
se usodi. Sedaj pa pride krona
vsemu!"

Stresel se je Ivan po vsem
životu, zabrusil smotko v kot,
prižgal v drugo, izpil polno ča-
šo vode, česar ni storil mogoče
že pet let in s strahom v očeh
je opazoval Žitko te simptome
ljutega notranjega viharja. V
srce se mu je zasmilil prijatelj,
ki je zagrabil drugo kupico ter
požiral bilijone vodnih bacilov.

"Govori, Ivan, ne pusti me
mreti strašne negotovosti!"
"Zaročili so me!"
"S Fanico?"
"Ne!"

"Koliko tisočakov?"
"Za vsako leto tisočak, to je
39 tisoč, vrhu take dote še go-
spodično, ki kaže škilec pod
precejšnjim mahom svoje umet-
no zobovje sredi velikanske za-
loge rižove moke in amerikan-
skega rdečila v ličnih predalih
ali v obrabnih gubah."

"Čestitam, čestitam k taki
sreči", in Žitko mu je ponujal
čez mizo svojo desnico, ki jo
je pa moral koj odmakniti, vi-
deč nevarno gesto svojega pri-
jatelja, "toda svetujem ti, da
odložiš vsaj za enajst let svojo
poroko, ker potem dobiš celih
petdeset tisočakov. Ali bi bil
mogoče tako prijazen, bodoči
Rothschild, in mi posodiš na
ta račun par stotakov?"

"Ne norčuj se, Žitko! Poslu-
šaj in pomiluj me! Bil je pesni-
venček. Fanka je sedela tik go-
spice Evalije, ki je prej še po-
znal nisem, kvečjemu kot bo-
gato, vedno in vedno sedečo
plesalko. Pri valčku sem se pri-
klonil Fanci. Evalija, njena
sosedka, je gledala križem, sko-
čila mi v naročje in plesati sem
moral z njo. Videl sem le še
ljubki nasmeh Fance in devet-
intrideset tisoč sem vlačil oko-
li. Pri polki isto. Pri mazurki
sem se pa priklonil Evaliji, češ,
zdaj pride enkrat Fanka na vr-
sto. Nič, nič, zopet sem jo imel,
zardevala je v mojih rokah,
garde-dame so stikale glave
vkup, prijatelji so mi po konča-
nem plesu čestitali k bogastvu
— Fanka je pa sedela in za-
man čakala name. Mislija je, da
jo ignoriram, začela jo je bole-

ti glava, vstala je in zapustila
dvorano, med tem ko sem jaz
sukal Evalijo po parketiranem
podu. Same jeze sem ji dvakrat
stopil na kurje oko, velika bole-
čina ji je privabila solze v oko,
toda oko samo je vkljub temu
veselo zadovoljno in hvaležno
zrl vame. Vse me je jezilo, vse
me je gledalo, gospa kontrolor-
jeva je rekla kar na glas, ko
sem šel mimo nje, svoji sosed:
"Pokvarjeni svet! Denar, denar,
ne pa ljubezen. S Fanco se je
že skregal. In kako ga je lju-
bila!"

Prespal sem svojo jezo in
drugi dan sem dobil od Evalije
pismeno vabilo k večerji. Imel

Ali ste naročnik "Enakoprav-
nost"? Če ste, ali so Vaši prija-
telji in znanci? "Enakoprav-
nost" je potrebna vsaki družini
zaradi važnih vesti in vedno ak-
tualnih člankov! Širite "Enako-
pravnost!"

ŽELIMO DOBITI
HIŠO ZA 1 ALI 2 DRUŽINI.
ČE IMATE NAPRODAJ,
pokličite
IV 7646
REALTOR
WIDGOY'S PHOTO STUDIO
485 East 152nd St., IV 6939
Se priporočamo za izdelavo poro-
čnih, družinskih in vseh drugih slik
po zmernih cenah.
ODPRTO OB NEDELJAH

V NAJEM SE ODDA
Stanovanje s 6 sobami; garaža.
Blizu trgovin, transportacije in
parka. V zelo lepem kraju na vzhod-
ni strani. Mesečna najemina \$60.
Prednost ima slovenska družina z
odraslimi osebami. Naslov se poizve
v uradu tega lista.

1939 International Pick-up
Truck
½ tone se prodaja zelo poceni. V
prvotnem stanju ter je pripraven
za karpenterja ali plumberja.
Zgledite se pri
A. MALNAR
EN 4371

OBJAVA
S tem naznanjam cen. javnosti,
da odslej nisem več odgovoren za
kaksna koli posojila ali pa dol-
gove, ki bi jih na moje ime storila,
ali pa jih želela storiti moja bivša
žena. Takšnih posojil in dolgov ne
priznam.

LOUIS SAMSA
1237 E. 167th St.
Zastopniki
"Enakopravnosti"
•
Za st. clairsko okrožje:
JOHN RENKO
1016 East 76th Street
UT 1-6888

•
Za collinwoodsko in
euclidsko okrožje:
JOHN STEBLAJ
26851 Oriole Avenue
REdwood 4457

•
Za newburško okrožje:
FRANK RENKO
11101 Revere Avenue
Diamond 8029

Uncle Sam Says

The life of Abraham Lincoln, whose birthday anniversary we observe this month, provided an example of hope, courage and thrift which is just as im-
portant to you today as ever before. And this applies to all of my nephews and nieces. Together with all of that hope and courage each of you possesses, there must be the respect for thrift. And one of the safe, sure ways of saving is by investing in U. S. Savings Bonds. Each \$3 invested today will bring you \$4 in ten short years. START SAVING IN 1950 FOR 1960.

U. S. Treasury Department

ti glava, vstala je in zapustila
dvorano, med tem ko sem jaz
sukal Evalijo po parketiranem
podu. Same jeze sem ji dvakrat
stopil na kurje oko, velika bole-
čina ji je privabila solze v oko,
toda oko samo je vkljub temu
veselo zadovoljno in hvaležno
zrl vame. Vse me je jezilo, vse
me je gledalo, gospa kontrolor-
jeva je rekla kar na glas, ko
sem šel mimo nje, svoji sosed:
"Pokvarjeni svet! Denar, denar,
ne pa ljubezen. S Fanco se je
že skregal. In kako ga je lju-
bila!"

Prespal sem svojo jezo in
drugi dan sem dobil od Evalije
pismeno vabilo k večerji. Imel

Ali ste naročnik "Enakoprav-
nost"? Če ste, ali so Vaši prija-
telji in znanci? "Enakoprav-
nost" je potrebna vsaki družini
zaradi važnih vesti in vedno ak-
tualnih člankov! Širite "Enako-
pravnost!"

ŽELIMO DOBITI
HIŠO ZA 1 ALI 2 DRUŽINI.
ČE IMATE NAPRODAJ,
pokličite
IV 7646
REALTOR
WIDGOY'S PHOTO STUDIO
485 East 152nd St., IV 6939
Se priporočamo za izdelavo poro-
čnih, družinskih in vseh drugih slik
po zmernih cenah.
ODPRTO OB NEDELJAH

August F. Svetek
Javni notar
478 EAST 152nd ST.

Pole za dohodninski davek (In-
come Tax) izpolnjujem že od leta
1922, ter sem javnosti v postlogo
tudi letos. Pokličite telefonično
IVANHOE 2016 za dogovor. Ako
slučajno nisem tedaj doma, pro-
sim, da pustite vašo telefonsko šte-
vilko s osebo, ki odgovori na tele-
fonu.

sem hudega mačka in česa ne
stori vsega človek v mačku. Šel
sem. Soba, klavir, pri njem Ev-
lalijska. Igrala je odlomek iz Mo-
zartovega "Don Juana" in vedno
govorila vmes: "Ah, Mozarta
sem že ljubila kot otrok!"

Igrala je res izborna. Nič
čudnega, saj bi že jaz postal
gotovo virtuoz, če bi trpinčil
tipke po pet ali šest ur na dan
in to najmanj trideset let.

Ker pa večerja še ni bila pri-
pravljena in ker je bilo gradi-
vo za pametni razgovor ravno
pri rokah, sva se začela pomen-
kovati o glasbi in o glasbeni-
kih. Glavno besedo sem imel
seveda jaz. Navduševal sem jo
za Beethovenove valčke, opo-
zarjal jo na krasno harmonijo
Bachovih mazurk, priporočal ji
Paganinijeve poskočne polke in
skoraj solzil sem se, ko sem ji
pripovedoval o Mozartovi smrti,
ni nevarnosti, kako je igral
namreč le po zadnji struni, ka-
ko ga je spremljal volk, dokler
ni počila goslim zadnja struna,
logarju puška, volku srce, na
vzhodu pa jutranja zarja. Vr-
hu vsega bi še jaz počil kmalu v
smeh, ko sem videl njene 'otro-
ško' naivne poglede.

"Lepo izpričevalo ubožnosti si
si dal. Saj vendar nekaj razu-
meš na glasbenem polju! Za-
kaj pa nisi omenil še Palestri-
novih čardašev?"

"V začetku sem se le šalil,
ker se pa ni hotela smejati Ev-
lalijska mojemu ponesrečenemu
dovtipu misleč, da res nimam
pojma o teh stvarih, sem šel
vedno dalje, dokler nisem po-

vzdignil Mozarta do Aškerče-
vega 'Godca'.

Da bi prišla večerja tačas na
mizo, bi bil rad žrtvoval pet Ev-
lalijskih tisočakov, ker je začel
kruliti moj želodec najlepšo
Beethovenovo sonato. Toda ne!

Evalija je govorila najraje o
ljubezni, za katero sem se tudi
jaz navduševal, saj mi je vedno
plavala le Fanka pred očmi. Ko
je pa ona povešala sramežljivo
oči in mogoče čakala, da prise-
žem na kolenih njenim devetin-
tridesetim tisočakom ljubezen
in zvestobo, sem koj iztrezil in
ji pripovedoval, oziraje se na
bližajočo se večerjo, o rimskih
pojedinah, o Luculu, Neronu in
kaj meni, da je rekla? Rimlja-
ni so mi antipatični, ker je mo-
ralo umreti toliko tisoč slavkov,
da je par požeruhov okusilo
slast nebeskih jezikov teh kri-
latih pevcev prve ljubezni. In
prišla je zopet točka o — lju-
bezni.

Čakaj, sem si mislil, sedaj me
pa ne spraviš več na to polje! Z
vso vmeno sem bičal nesramno
postopanje turške vlade napram
sosedom. "Meni ugajajo Turki,
ker imajo polumesec v svojem
grbu. Kdor pa ljubi slavčke in
prišla je tudi samo polo-
vica lune, ni nesramen, pač pa

dovzeten za najblažji čut na
svetu, za ljubezen." Trumf!

Večerja je bila moj rešitelj.
Večerja pa — ah — najbrže je
izdala moja gospodinja moja
najljubša jedila Evalijini skrbi-
ni mami.

Drugi dan se je že govorilo
po mestu o moji zaroki, tretji
dan se je divila moja gospodi-
nja mojemu namenu, četrti dan
sem hitel v uredništvo tukaj-
njega lista, da ni priobčila pri-
hodnja številka moje "zaroke".
Vzel sem dopust in izginil za te-
den dni iz tega ljubeznivega
kraja. Še nikdar nisem plačal
toliko za eno samo večerjo. Fa-
nica je želela v svojem zadnjem
pismu častitemu gospodu Iva-
nu, to je meni, srečo k njegovi
zaroki, prepovedovala si vsako
dopisovanje, da ne bi mogoče
dvomila prej ali slej bogata za-
ročenka o njegovi zvestobi in
ljubezni. Ironija je bila ostra.
jaz pa popolnoma nedolžen. Po-
jasnil sem ji vso zadevo, toda
govorica je zmagala. Prosil sem
za premostitev in ni ga človeka,
ki bi se bil tako razveselil de-
kreta kakor sem se ga jaz. Čas
hiti! Plačam, natakari!"

"Smola ali kaj..." je mrm-
ljal Žitko pred se in kmalu sta
zapustila prijatelja kavarno.

Children are
more likely to
get this:

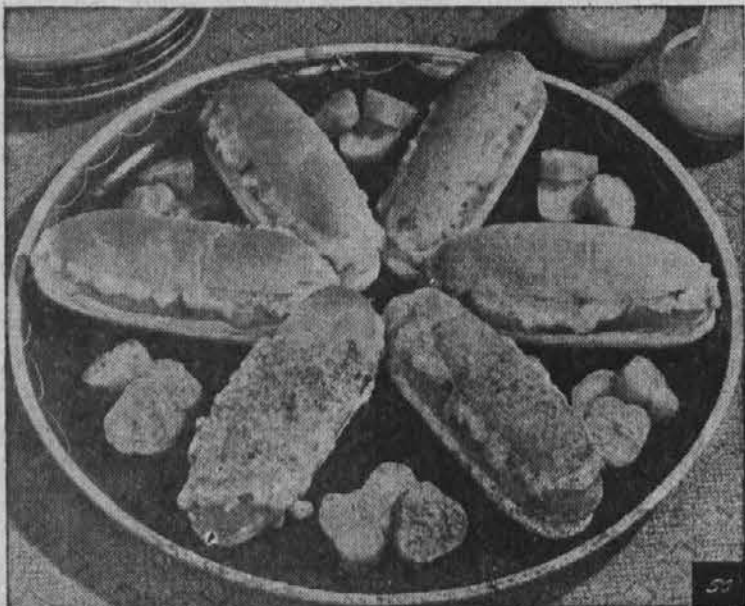
When parents
regularly buy these:

Automatic saving is
sure saving —
U.S. Savings Bonds
ENAKOPRAVNOST

This is an official U. S. Treasury advertisement—
prepared under auspices of Treasury Department and Advertising Council.

Cheese Filled Rolls For Lent

Frankfurter rolls, stuffed with a savory cheese filling, served piping hot, bring a note of springtime to Lenten menus.
The cheese is nourishing, quick-melting pasteurized process American, combined in these main dish sandwiches with a bit of minced onion, green pepper and tomato soup. Pickle slices are the garnish.
For good eating and a real meal-time lift, place a bowl of Jollifills on your table and pass a pretty plate of these Cheese Filled Rolls.

Cheese Filled Rolls

½ pound pasteurized process American cheese, shredded	½ cup condensed tomato soup, undiluted
2 tablespoons minced onion	½ teaspoon salt
1 green pepper, chopped	Dash of cayenne
8 frankfurter rolls	

Blend the cheese with the onion, green pepper, tomato soup and seasonings. Cut the tops from the rolls and scoop out the center of each roll. Fill with the cheese mixture, replace the tops of the rolls and place in a covered baking dish. Bake in a moderate oven, 350 degrees, for 30 minutes. Serve hot.